Logical Linguistic Analysis. MODEL-96. Conf. Conceptional and Computeral Models of Language. Tbilisi. 1996. Papers. 31.
22. Diachromical a[...]
European and Kartv[...]
gic and Computation[...]
Centre. Edinburg. Un[...]

4 | -1615-
ს-368 | სახოკია მ.
დიაქრონიული ტიპოლოგია
-1615-

ნაბეჭდი თაბახი 4,
უფასო

შეკვეთა N 50 ტირაჟი 120

თბილისის უნივერსიტეტის სტამბა,
380028, თბილისი, ი. ჭავჭავაძის
გამზირი 1

4
ს-368

ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო
უნივერსიტეტი

ხელნაწერის უფლებით

მაია ნიხეიძის ასული სახოკია

დიაქრონიული ტიპოლოგია მორფოსინტაქსში:
ინდოევროპული/ქართველური
(სპარსული, სომხური, სანსკრიტი, რუსული, ლიტვური, ქართული)

ა ვ ტ ო რ ე ფ ე რ ა ტ ი

ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორის
სამეცნიერო ხარისხის მოსაპოვებლად

10. 02. 06.- ახლო აღმოსავლეთის ენები
(ინდოირანული ენები)
10. 02. 07.-ტიპოლოგიური და შედარებითი
ენათმეცნიერება

თბილისი
1998

სადისერტაციო ნაშრომი შესრულებულია საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის აკად. გ. წერეთლის სახელობის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის ინდურირანული ენების განყოფილებაში

სადისერტაციო საბჭოების ექსპერტები: ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი, პროფ. ი. ქობალავა

ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი მ. ჯიქია

ოფიციალური ოპონენტები: ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი, საქ. მეცნ. აკად. წევრ-კორესპონდენტი, პროფ. მ. ანდრონიკაშვილი

ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი ი. მელიქიშვილი

ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი პროფ. ნ. უთურგაიძე

წამყვანი სამეცნიერო დაწესებულება: თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ირანული ფილოლოგიის კათედრა

დისერტაციის დაცვა შედგება 1998 წლის 22 აპრილს 14 საათზე ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სადისერტაციო საბჭოს საერთამეცნიერო Р 10.02. С №6 და საქ. მეცნ. აკადემიის აკად. გ. წერეთლის სახელობის აღმოსავლეთმცოდნეობის ინსტიტუტის სადისერტაციო საბჭოს Р 10.02. С №8 გაერთიანებულ სხდომაზე.

მისამართი: 380028, ჭავჭავაძის გამზ. № 1

დისერტაციის გაცნობა შეიძლება ივ. ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სამეცნიერო ბიბლიოთეკაში, მისამართი: უნივერსიტეტის ქ. 2 (მაღლივი კორპუსი).

ავტორეფერატი დაგზავნილია 1998 წლის

სადისერტაციო საბჭოს სწავლული მდივანი,

ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი,.

პროფესორი გ. წიბახაშვილი

ლი და ახალი ენები სინტაქსური და მორფოსინტაქსური სტრუქტურებით არ განსხვავდებიან ერთმანეთისგან და ამ თვალსაზრისით ენაში არავითარი განვითარება არ ხდება.ვხედავთ მხოლოდ სახეცვლილებას და ციკლურ მონაცვლეობას.მორფოსინტაქსური ენობრივი საშუალებები კონების სახით მუდმივმოქმედ ენობრივ ტექნიკის სფეროს განეკუთვნება.მსგავსი მოდელები სრულიად სხვადასხვა სინქრონულ დონეებზე გვხვდება(მაგ., შდრ.ძვ.სპ.,ძვ.სომხ.,სან., და //ახ.ქართ.,მეგრ.) მოდელთა კოლიგენეტურობა და უნივერსალობა ნათლად მიგვანიშნებს ჩვენს ტვინში იმთავითვე დამონტაჟებულ-დაპროგრამირებული თანდაყოლილი ინვარიანტული არქისისტემებისა და არქიმოდელების არსებობაზე, რომელნიც ბუნებრივ ადამიანურ ენებში სხვადასხვა ვარიანტების სახით იშლებიან.ამ წერტილში დისერტაციის ავტორის იდეები ყველაზე მეტად უახლოვდება ნ. ხომსკის ცნობილ თეორიას და, შესაძლოა, კიდევ ერთხელ ადასტურებენ მას დამოუკიდებელი ანალიზის გზით. დისერტაციის ავტორი აგრეთვე მაკროენობრივი სიღრმისეული ნათესაობისა და შესაძლებელი მონოენის კონცეფციების მხარდამჭერია, რაშიც მას არწმუნებს ზემოხსენებულ არქიმოდელთა და არქისისტემათა უნივერსალური ხასიათი, მორფოსინტაქსური მექანიზმების ფორმალური და ლოგიკური ანალიზი. ავტორი აგრეთვე მიმდევარია კონცეფციისა "დღევანდელი მორფოლოგია გუშინდელი სინტაქსია" და ამტკიცებს ამ პროცესების თვალნათლივობას ფიქსირებული ენების მასალაზე.(იე); თან ვარაუდობს იმავე პროცესს აღსადგენი ენების შემთხვევაში(ქვ). ნაშრომში გარკვეულია სემანტიკური(I) და გრამატიკული(II) არგუმენტების იერარქიული ურთიერთმიმართებებიც განსახილველ კონებსა და ბლოკებში. ავტორი ხაზს უსვამს ყოველგვარი ექსტრალინგვისტური ფაქტორის გამორიცხვის აუცილებლობას წმინდა მორფოსინტაქსური და სინტაქსური, საერთოდ გრამატიკული მოვლენებისა და ფენომენების ასახსნელად.აქ მკვეთრად უნდა გაიმიჯნოს მორფოსინტაქსური მექანიზმების ლოგიკა,ენობრივი საშუალებების ტექნიკური აპარატის ფუნქციობა და ლინგვისტიკის ისეთი მომიჯნავე დარგები, როგორიცაა ფსიქოლინგვისტიკა, სოციო-, ეთნოლინგვისტიკა,კულტუროლოგია და ლინგვისტიკა, მენტალიტეტი და ენა და სხვ.ამგვარად საქმე ეხება ენობრივი აზროვნების და ენის ფილოსოფიის ზოგადთეორიულ საკითხებს. მორფოსინტაქსის სფერო ავტონომიურია.

პრაქტიკული მნიშვნელობა. ნაშრომში მიღებული შედეგები, შემოთავაზებული სამუშაო მეთოდიკა, მასალა და თეორიული მსჯელობა